

EDİTÖRDEN

Merhaba,

Kendi alanında saptadığı bir boşluğun/eksikliğin doldurulmasına katkıda bulunmayı hedefleyen dergimiz beşinci yılına girdi.

Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde kurduğu baskı ve sömürünün somut biçimde görüldüğu alanlardan biri de çalışanların sağlığı kulvarıdır. Sağlık kapitalist işlerlik içinde sermaye sahibi sınıf ile işçi sınıfı (genelde çalışanlar) arasındaki bir “denge/ateşkes” olma özelliği günümüzde ortadan kalkmuştır. Sosyal refah devleti dönemindeki sınıflar arası ateşkes bozulmuş, sermayenin çalışanlar üzerindeki baskısı artmış ve bunun da işçi sağlığı alanına direkt yansımaları çıplak olarak görünür hale gelmiştir.

Kamusal alanın talanına yönelik yasa değişiklikleri 4857 sayılı İş Yasası, Kamu Yönetimi Temel Yasası... ile tamamlanırken, uygulamalarına yönelik mağduriyetler de birer birer ortaya çıkmaya başlamıştır. Dergimiz, bir sorumluluk olarak üzerine aldığı görevleri dört yılı aşkın bir süredir yerine getirmeye çalışırken yine bu sayısında Kamu Yönetimi Temel Yasası'nın üzerine örtülen tülinü kaldırınca, altından çalışanlara rağmen neler çıktığını, sizlerle paylaşmak istedi. Dr. Gültekin Akarca'nın yazısında çalışanlara rağmen sermaye-devlet buluşmasının ekonomik ve politik yanlarını bulacaksınız. Anlaşılabacağı üzere çalışanların politik sağlığı da bozuluyor.

Ucuz ve güvencesiz işgücünden yararlanmak için tüm alanlar sarsılırken; yasalar, yönetmelikler çalışanları karşısına alırken; her alanda o alanı dağıtacak olan ve işverenler için sınıfsal konumlarını daha da güçlendirecek olan uygulamalar kalıcılaştırılmaya çalışılırken politikadan sosyal... alana kadar toplumsal yaşam sınıfsal tercihler doğurtusunda belirleniyor. Ve devletin bir kurumu olan Maliye Bakanlığı Teftiş Kurulu da bir raporla bu gerçeği tüm çıplaklığı ile ortaya koyuyor: “Uzun yıllardır IMF ve Dünya Bankası yönetiminde uygulanan ekonomik programlar halkı yoksullaştırmakta ve gelir dağılımını bozmaktadır.” Anılan ekonomik ve politik tercihler çerçevesinde belirlenen asgari ücret tespitinin yoksulluğu artırdığını ve bunun da çalışanların sağlığını olumsuz etkilediğini de “Asgari Ücret, İşsizlik ve Yoksulluk” yazısında bulacaksınız.

Sosyal riskler (iş kazaları, meslek hastalıkları, mesleğe bağlı hastalıklar...) genelleşmiş meta üretimi ve emek gücünün meta olması özelliklerine dayanan kapitalizmin toplumsal örgütlenmesinin doğasından kaynaklanırken yine Türkiye’de nüfusun yaş dağılımı bakımından demografik yapısı ve istihdam olanakları nüfusun sadece bir kısmına istihdam sağlamaktadır. Türkiye genç bir nüfusa sahiptir ve çalışanların bir kısmı da gelişim çağındaki çocuklarımız/çıraklarımızdır. Bu genç nüfusun daha ergenlik döneminde iken, öğrenim yaşındayken çalışma ortamı baskısı altında gelişimini nasıl sağladığını (!?) ise ardışık iki yazımızda sizlerle paylaşmak istedik.

Sistem kendisine ilişkin koruma mekânizmalarını geliştirirken sanayi ve hizmet sektöründeki uygulamalarını uluslararası tavsiyelerle tarıma da taşımaktadır. Türkiye’de işgücü verileri en az güvenilir veriler olma özelliğini taşıırken; örneğin 2000 yılının birinci çeyreğinde Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan verilere göre tarımın istihdamdaki payı halâ %45 iken, tarımın milli gelir içindeki payı hızlı bir gerileme ile 1990’ların sonunda %15 düzeyine düşürülmüş; böylece kırsal alanlar ve tarım sektörü, Türkiye’nin görece en düşük yaşam standardına sahip kesimlerinin içine sıkıştırıldığı “unutulmuş topraklar ve insanlar” diyarına dönüştürülmüştür. Tarım alanlarında zar zor tutunan/çalışan kitlelerin hiçbir sağlık önlemi alınmadan üretimde bulduklarını “Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sağlık Durumlarının Değerlendirilmesi” yazısı ile hatırla(t)maya çalışacağız.

Sanayi, hizmet ve tarımda çalışanların sağlığını etkileyen olumsuzluklar devam ederken sermayede bir temsilcisini kaybetti! Ve “en zengin Türk” ölümlü ile gündeme girdi, devlet töreni ile toprağa verildi. İş kazalarından, meslek hastalıklarından ölen çalışanların patronları da ölüyor demek ki! Ölümlü değil yaşarken eşitlenmenin teorisine, pratiğine direnen sermaye ve temsilcileri elbette bundan sınıfsallıklarına uygun dersler çıkarttılar. Çünkü yaşarkenki ayrıcalıklarını toprağa verilerken korudular. Sermayeden görev alanların sorumluluğu daha bitmemiştii ve elbette sermaye-devlet bütünselliği içinde görevleri devam edecekii, ediyör da.

Çalışanların da kendilerine yönelik bir sınıfsal ders çıkartması gerekiyor elbette! Sermaye tarihselliğine, temsilcilerine nasıl sahipleniyorsa; 115. yılına girdiğimiz 1 Mayıs’da çalışanlar da sınıfsal, toplumsal değerlerine sahip çıkmalıdır. “Sekiz Saatlik İşgünü ve İnsanca Yaşamaya Yetecek Kadar Ücret” başlıklı yazımızla hafızaları tazelerken, aslında 1 Mayıs’ların son derece somut sağlık taleplerini içerdiğinin vurgusunu sınıfsal vicdana seslenerek, güncel taleplerle bugüne taşımaya çalıştık.

Sonraki sayılarda buluşmak dileğiyle barışık, üretken ilişkiler içinde çoğalarak dostça kalın!